

Для поезії Ліни Костенко характерними рисами є глибокий ліризм, емоційність, елементи роздуму, постійність мотивів (життя, битва добра і зла, поета і поезії, кохання тощо), афоризмів, алегорій, прийому контрасту. Її поезія хвилює читача, проникає до найпотаємніших глибин душі, змушує замислитися над вічними проблемами буття.

Жіноча поезія, як бачимо, є невід'ємним компонентом сучасної літератури. У творчості польської поетеси Віслави Шимборської та її літературної української посестри Ліни Костенко багато спільних тем і мотивів. У творчості обох піднімаються глибокі філософські проблеми про людське життя, сенс буття, боротьбу добра і зла, місце особистості в суспільстві, кохання тощо. Поезія кожної авторки має свої художні особливості, які й роблять їхню творчість неповторною.

Література:

1. Брюховецький В. С. Ліна Костенко: Нарис творчості / В. С. Брюховецький – К. : Дніпро, 1990. – 261 с.
2. Костенко Л. Вибране [Текст] / Л. Костенко – К. : Дніпро, 1989. – 559 с.
3. Кошарська Г. Творчість Ліни Костенко з погляду поетики експресивності: Пер. з англ. / Г. Кошарська – К. : Вид. дім «КМ Academia», 1994. – 165 с.
4. 50 польських поетів. Антологія польської поезії [Текст] / Уклад Д. Павличко. – К. : Дніпро, 2000. – С. 7–27.
5. Сачок О. Українська Віслава Шимборська: ретроспектива та перспективи рецепції творчості / О. Сачок // Проблеми слов'язнознавства. – 2008. – Вип. 57. – С.145–152.
6. Сидяченко Н. «Світ, долю якому я вершу сама (В. Шимборська)» / Н. Сидяченко // Слово і час. – 1997. – № 2. – С. 44–50.

УДК 82'0:821.161.2(71)

Т. В. Шадріна,

Запорізький державний медичний університет, м. Запоріжжя

УКРАЇНСЬКА КАНАДСЬКА ЛІТЕРАТУРА: СИНДРОМ РОЗЩЕПЛЕНОЇ ІДЕНТИЧНОСТІ

Стаття торкається проблеми формування національної ідентичності в сучасному багатонаціональному суспільстві. Аналізується «діаспорна ідентичність», яка виникає на перехресті двох культур: рідної на набутої. Шляхи, якими прямують етнічні письменники у напрямку до своєї національної самоідентифікації, дуже різні і залежать від ступеня інтеграції в культуру країни еміграції.

Ключові слова: країна еміграції, ідентичність, роздвоєна ідентичність, україно-канадська література, етнічні автори, мультикультуралізм, маргіналізація, інтеграція.

Статья затрагивает проблему формирования национальной идентичности в современном многонациональном обществе. Анализируется «диаспорная идентичность», которая возникает на соединении двух культур: родной и приобретенной. Пути, которыми идут этнические писатели по направлению к своей национальной самоидентификации, различны и зависят от степени интеграции в культуру страны эмиграции.

Ключевые слова: страна эмиграции, идентичность, раздвоенная идентичность, украинско-канадская литература, этнические авторы, мультикультурализм, маргинализация, интеграция.

The article deals with the problem of the formation of national identity in a modern multi-ethnic society. We analyze the «diasporic identity», which occurs at the junction of two cultures: native or acquired. The ways which ethnic writers choose towards their own national identity, vary depending on the degree of integration into the culture of the country of emigration. In fact we move towards cross-cultural or multi-ethnic societies. Perhaps an era of post-ethnic culture is coming. Under such circumstances there is a crisis of a national identity. Is it useless after all? So modern social processes demonstrate the tendency to destroy national identities. In this context we observe the situation where the Ukrainian-Canadian authors have the ambivalent identity. It causes appearance of transcultural texts often based on real historical facts and events. Difficult conditions of life in the country of emigration mainly provoke the national identity's crisis which has keenly revealed in the texts of the writers-emigrants. More or less they ask themselves: who are they: still Ukrainians or already Canadians?

Keywords: country of emigration, identity, split identity, the Ukrainian-Canadian literature, the authors of ethnicity, multiculturalism, marginalization, integration.

У зв'язку з тенденціями, які останнім часом диктує світова глобалізація, актуальним стає питання про транскультурність, а відтак неоднозначності набуває проблема формування новітнього діаспорного дискурсу. Як зазначає М. Сорока, «сучасні міграційні процеси, ... економічна, фінансова, технологічна, екологічна та культурна незалежність країн, розвиток технологій та інтернет, політика відкритих суспільств та прав людини, так само, як і «централізація» маргінальних контекстів у складі постколоніальних та постмодерних, роблять свій внесок у становлення діаспорної критики та обумовлюють зміни в різних дисциплінах, які охоплюють соціальну та гуманітарну сфери» (тут і далі переклад мій – Т. Ш.) [7, с. 47].

Відтак, ми рухаємось у напрямку до крос-культурних та мультиетнічних суспільств. А можливо надходить постетнічна ера? Так чи інакше, відбувається зміщення маргіналізованих культурних контекстів етнічних меншин до центру, тобто поєднання з домінантною культурою. За визначенням М. Сороки це тепер означає не асиміляцію, а радше гібридизацію культури [7, с. 48]. Безперечно, для етнічних меншин це позитивний сигнал, адже дає надію, що їхні «окремі голоси» в «загальному хорі національної культури» нарешті можуть бути почутими.

Проблема національного самовизначення україно-канадців за різних часів досліджувалась М. Мандрикою, М. Марунчаком, О. Гай-Головком, Яром Славутичем, Яром Баланом, Дж. Кулик Кіфер, М. Косташ, М. Тарнавським, Н. Тучинською, М. Кирчановим, Л. Грекул та іншими.

Як відомо, політика мультикультуралізму, офіційно оголошена в Канаді у сімдесятих роках минулого століття, відчутно зменшила градус напруги між домінуючими англомовною та франкомовною етнічними групами, сприяла значній диверсифікації суспільства, втім її потенціал не був використаний повною мірою. Отже, етнічним групам, які стоять окремо від англомовної та франкомовної спільноти, все ж не вдалося уникнути маргіналізації. Офіційна риторика «відкритості» і доброзичливого ставлення до новоприбулих, а також формально оголошена політика співдружності культур часто закінчувалась на рівні декларацій.

Насправді ж емігрантам із Східної Європи доводилось долати значні труднощі не тільки у працевлаштуванні, оскільки до них ставились як до найнижчого класу, але і миритись із відвертим ігноруванням і зневагою до них з боку канадського суспільства. Значних зусиль і часу коштувало переселенцям віднайдення свого «місця під сонцем» у чужій негостинній

країні. У даному контексті цікавим видається дослідження творчості письменників, які, перебуваючи на перехресті двох культур, буквально «виписують» свою національну ідентичність у художніх творах, що цілком виправдано можна назвати «транскультурними».

Декларативність і декоративність, якими часто обмежуються функції політики «мультикультуралізму», що слугує своєрідною ширмою для прикриття негативних соціально-політичних процесів у мультиетнічному суспільстві, підтверджують слова сучасної канадської письменниці Дженіс Кулик Кіфер, яка належить до другого покоління канадських українців: «він [мультикультуралізм] не торкнувся громадської свідомості, і, безперечно, не сприймався мною як щось позитивне. Думаю, коли я вперше почула про нього, я не могла стримати сміх, так само, як і більшість людей, оскільки він усвідомлювався як дещо спрощене або тривіальне» [2].

На разі передбачити подальший поступ зазначених процесів надзвичайно важко, оскільки етнічні субкультури можуть як кристалізуватись на тлі загальнонаціональної культури, так і «розчинитись», зникнути у загальному казані («melting pot») («глобалізації») та «інтернаціоналізації».

Останнім часом все частіше говорять про зростаючу роль так званої «діаспорної ідентичності». Взагалі проблема національної самоідентифікації для представників діаспори є досить болючою. У цілому поняття «розщепленої ідентичності» (або «роздвоєної ідентичності») вживалось стосовно емігрантів другого покоління. Для переміщених осіб першого покоління актуальною залишалась можливість повернення на свою історичну батьківщину, що певною мірою дистанціювало їх від нової реальності, а отже зумовлювало відстороненість від соціальних процесів у країні еміграції. Ностальгічно звучать слова одного з авторів-імігрантів І. Кириака у романі «Сини землі» (1939 р.): «Як ідеш десь далеко у світ і коли береш діти з собою, то мусиш брати з собою і церкву й коляду й Великдень, бо що ж вони робитимуть без них? Здилюють» [9, с. 232]. Твори перших авторів українського походження просякнуті сумом за старою землею. Сподівання на повернення стимулює збереження доволі сильного духовного зв'язку вимушених переселенців з покинутою батьківщиною.

Друге покоління (народжене або виховане в Канаді) знаходилося поміж двох культур: рідної та набутої. Ідентичність цієї генерації якнайбільше відповідає англійському терміну «in-between status». «Національне самоусвідомлення емігрантів, яке формується під впливом історичних та культурних дискурсів як країни походження, так і країни еміграції, часто густо виявляється розділеним навіпіл поміж двох дискурсів і двох країн. Саме це «роздвоєння особистості» є спільним для трьох поколінь канадців українського походження», – вважає сучасна українська дослідниця Н. Тучинська [8, с. 127]. Для письменників, які належали до другої генерації, в цілому характерним є «перебування на культурному роздоріжжі», прагнення віднайти духовну гармонію поміж прив'язаністю до країни походження і намаганням «вписатися» в культурний контекст країни еміграції. Про такий стан свідомості, коли ти перебуваєш і тут і там одночасно і не можеш визначити, де ти «залишаєшся» остаточно, Дж. Кулик Кіфер після повернення з історичної батьківщини, сказала: «Дім» перемістився, він розташований не там і не тут, у новій чи старій країні, а десь божевільно посередині» [8, с. 129].

Діаспорна ідентичність як правило знаходиться на перетині двох культур.

Як стверджує П. Вайт: «Діаспорна ідентичність передбачає намагання відтворити елементи колишнього життя..., прагнення інтегруватися або повністю асимілюватися (яке може блокуватися тими чи іншими механізмами в новому суспільстві); або створення нової ідентичності, яка характеризується почуттям незалежності як від країни походження, так і від соціальних умовностей країни еміграції» [цит. за: 7, с. 49]. Власне, потреба гармонізації своїх відносин із новою батьківщиною стимулює авторів до написання творів англійською мовою. Уже в 30-х роках ХХ ст. були здійснені такі спроби. Першим автором, етнічним українцем, хто почав писати англійською, як вважають історики літератури, був В. Барабаш. Якщо брати до уваги той факт, що перші емігранти з України потрапили до Канади наприкінці ХІХ ст., можна вважати, що інтеграція українців у канадське суспільство відбувалась доволі швидко, хоча, безперечно, вона не була безболісною. Поезії В. Барабаша, значною мірою пов'язані з українською тематикою («Ода Україні: пророцтво», «Нашим українським піонерам» тощо), були тим не менш поза увагою його співвітчизників. Його творчість не цікава для канадців, оскільки належить до літератури етнічних меншин, проблеми яких мало зачіпають корінне населення. Втім, для українців, які перш за все переймаються тим, як уціліти як нація, не розчинитись в англомовному канадському середовищі, поетичний спадок В. Барабаша, представлений чужою мовою, теж залишається не зрозумілим. Твори В. Барабаша, які друкували в періодиці м. Калгарі, по суті, були першою і невдалою спробою вирватися із замкнутого кола літератури етнічних меншин і водночас вписатися в загальнонаціональну канадську літературу. Замість того, щоб повноцінно інтегруватися в останню, творчий спадок українського автора ще більше підкреслює маргінальний статус етнічної літератури.

Попри те, що вже серед митців слова першої генерації з'явилися англомовні, їхня ідентичність визначається домінуючим історичним та культурним дискурсом країни походження. Оскільки вирішальним фактором формування національної самоідентифікації є, безумовно, ментальність. Їхні батьки, які сподівались повернутись в Україну, часто свідомо виховували їх у дусі національної традиції. Відомо, що перші українці в Канаді жили компактними групами, створюючи певну модель покинутої батьківщини (організовували українські школи, хати-читальні, будинки культури) і формуючи таким чином замкнену групу, яка майже на підтримувала зв'язків із канадським культурним середовищем.

Напевно, така відстороненість була своєрідною захисною реакцією переселенців через вороже ставлення з боку канадців. Впертим прагненням зберегти своє коріння і демонстративно відмовою заглиблюватись у культурно-соціальні реалії нової країни вони декларували свою самість, підкреслювали свою інакшість.

Момент появи англомовних творів україно-канадських авторів, безперечно, можна вважати ключовим у повороті від української ідентичності до канадської. Відтак канадський компонент поступово починає домінувати над українським, з часом все більше витісняючи останній. Не можна не погодитись із думкою М. Кирчанова, що «перші англомовні твори українських авторів відзначені подвійною ідентичністю: вони сприймали себе як українців, але вже починали усвідомлювати себе як канадських українців, інтегруючись у канадське суспільство» [3, с. 13].

Першою англомовною українською авторкою, твори якої не тільки друкувались у Канаді, але і потрапили в поле уваги літературних критиків, стала В. Лисенко (справжнє прізвище – Лесик). Її творчість припадає на 40–50-ті роки минулого століття. Відомі три її романи: «Чоловіки в смушкових плащах» (1947), «Жовті черевики» (1954), «У дикому західному напрямку» (1956). З одного боку романи В. Лисенко – це своєрідна рефлексія на тему кризи ідентичності для канадського українця, поступової втрати зв'язків із покинутою батьківщиною, забування рідної мови, а з іншого – це маніфестація подвійної ідентичності: на грані двох світів, двох культур.

«Мовне питання» у процесі формування національної ідентичності для представників діаспори є одним з найбільш дискусійних. Цілком слушною в цьому контексті є думка М. Сороки, що «мова це не лише система мовних знаків, але також і семантичні поля, які генерують специфічну систему понять і спосіб мислення» [7, с. 52]. Тобто мова є невід'ємною

складовою менталітету нації. Коли нація втрачає мову, вона перестає бути повноцінною. Для емігрантів саме мова виступає одним із консолідуючих факторів. На думку Н. Тучинської, громада втрачає свою згуртованість, коли втрачає мову [8, с. 133]. Відповідно третє покоління канадських українців, не вивчаючи рідної мови, позбувається відчуття приналежності до своєї нації і асимілюючись із чужою культурою, повністю відщеплюється від української громади.

Ще однією проблемою для авторів українського походження стала відсутність цільової читацької аудиторії. Їхній літературний продукт міг призначатися лише для таких як українських переселенців, як вони самі, оскільки коло тем, що вони охоплювали, стосувалося в основному покинутої батьківщини і ностальгічних почуттів, пов'язаних з цим досвідом.

Апелюючи до української тематики і створюючи власний міф про батьківщину дідів та батьків, українці другого покоління виявляються не готовими повноцінно ввійти в канадський культурний, а відтак і літературний континуум. Як зазначає І. Подольський у своїй праці «Література канадських етнічних меншин англійською мовою» (1994) літературна творчість представників етнічних меншин не справляє великого впливу на канадську літературу в цілому. Це письменство не виходить за межі свого етнічного контексту маючи обмежене коло потенційних читачів, спираючись на невелику кількість видавництва, готових друкувати твори етнічних авторів, та розраховуючи в основному на увагу критиків етнічного походження. А отже попри всі декларації політики мультикультуралізму спостерігаємо не інтеграцію етнічних літератур в загальнонаціональну канадську, а навпаки – їх маргіналізацію.

Поступова інтеграція українців у канадське суспільство переорієнтувала інтереси інтелектуалів, усе більше фокусує увагу на нових реаліях життя. Так, українська мова стала засобом зображення не тільки українських образів, а й інструментом для вербального відтворення канадської дійсності. Отже через тривале використання рідної мови українцями в чужорідному соціально-культурному оточенні, вона з часом дистанціюється від території походження і все частіше використовується для опису інших, не притаманних українській спільноті, явищ. Звісно, це змінює і саму мову, вносить в неї чужий національний компонент. Такий стан панівної мови за словами Дж. Півато свідчить про її «детериторизацію» [цит. за: 3, с. 12]. У цілому ставлення емігрантів до країни походження яскраво ілюструє вислів Волтера С. Куланіча: «Якщо емігранти старшого покоління... готові до реального повернення в Україну», то «для другого покоління канадських українців повернення на історичну батьківщину неможливе. Для третього – повернення може мати тільки символічний характер» [4, с. 27].

Для представників другої генерації канадських українців пошук власної ідентичності, прагнення зберегти національні корені і водночас «вписатись» належним чином у новий соціально-культурний контекст стало справжнім викликом. З одного боку сильними були зв'язки зі своїм національним минулим (діти переселенців, як уже зазначалось, часто виховувались в українських традиціях, перебуваючи в замкненому територіально-культурному просторі української громади на канадських теренах), з іншого боку вони змушені були опанувати новий спосіб життя, приймати канадські правила, адже мали реальну потребу фізичного та духовного виживання в умовах нехтування, ворожого ставлення і часто – припинення, якого зазнавали від місцевого населення.

Свідчення Дж. Кулик Кіфер, (яка народилась у Канаді і номінально належить до другого покоління української діаспори), про непрості відносини з корінним населенням, не є поодинокими. «Я пам'ятаю, як почувалася приниженою, тому що деякі люди не могли вимовити прізвище Кулик, їм воно видавалось кумедним» [2]. Те, що вона належала до етнічних меншин, Дженіс відчувала протягом усього її дитинства. Для цієї генерації досягти певних вершин у житті (бути першим у навчанні або успішним на шляху до кар'єри) означало перебороти зверхнє ставлення до себе з боку канадців, витримати глузування однолітків через помітний мовний акцент або важковимовлюване на погляд останніх прізвище.

Спроба позбутись синдрому «розщепленої ідентичності» для письменників другого і третього покоління часто виливається у прагнення опанувати мову пращурів, зануритись у вивчення національної історії, здійснити подорож в Україну. Українська тематика повсякчас фігурує в їхніх творах. Усе вищезазначене можна назвати своєрідним «символічним поверненням на батьківщину». Доволі часто інтелектуали з діаспори стають професійними дослідниками української історії, культури, фольклору, історії літератури та інших гуманітарних сфер. Автори прози та поезії (рідше драми) вивчають історію або теорію літератури. Причому об'єктом уваги нерідко стає саме українська діаспорна література. Вивчаючи твори письменників-емігрантів, історію поселення українців в Канаді або здійснюючи соціологічні дослідження, які стосуються переміщених осіб, україно-канадські інтелектуали буквально «творять» («випишують») за словами Дж. Кулик Кіфер) свою ідентичність, яка по суті є амбівалентною. Прикладів цьому чимало: Ярс Балан, Дж. Рига, Дж. Кулик Кіфер, М. Косташ, Л. Грекул та інші.

Прагнення національного самовизначення нерідко породжує художні твори та есеїстику, які мають на меті покласти край духовним ваганням та внутрішнім протиріччям авторів. Прикладами таких книг є: «Жовті черевики» (1954) В. Лисенко, «Усі діти баби» (1977), «Кровні лінії» (1993) та «Приречений жених» (1998) М. Косташ, «Зелена бібліотека» (1996) та «Мед і попіл» (1998) Дж. Кулик Кіфер та інші.

Для подолання кризи власної ідентичності україно-канадці часто вдаються і до протилежних заходів: свідомо відмовляються від своїх коренів, викреслюють із свого життя все українське і позиціонують себе суто як канадців. Можливо, до певної міри це є виправданим кроком, особливо в ситуації, коли етнічність майже співвідноситься з расизмом. Успішна канадська письменниця і літературознавець українського походження Дженіс Кулик Кіфер, яка дуже болісно переживала свою «інакшість», визнає: «Єдине, що міцно закарбувалось у дитинстві – це, якщо ти був «етносом», якщо ти був іммігрантом і в цьому сенсі «інакшим», це було клеймо, отже знаходились люди, які брали тебе на кпини і навіть зневажали» [2]. У своєму інтерв'ю письменниця зізнається, що переїзд з Канади до Англії, де вона прожила цілих 5 років, насправді був підсвідомо мотивованою спробою втекти від цього етнічного клейма. Так само, як її героїня з роману «Зелена бібліотека» Оксана Мороз (теж представниця другого покоління українців в Канаді), яка «обрізала пам'ять як косу», авторка намагалась відректись від свого походження, викреслити із пам'яті історії та спогади її матері про Україну.

Її «шлях» до України був непростим. За словами письменниці відносини з українською мовою, які тривають уже понад 20 років, довго не склалися. Мова її народу так і не стала рідною для неї. Подорож до України, як вона згадує, наділила її «відчуттям пекучого сорому» за своє походження, якого довго не могла позбутись. А романи «Зелена бібліотека» та «Мед і попіл» фактично є втіленням її прагнення «вписати» власну ідентичність [8, с. 127].

Інша відома україно-канадська письменниця Мирна Косташ, автор твору «Всі діти баби», який критики називають «журналістським дослідженням життя української громади в Канаді», зізнається, що рішення написати цю книгу було для неї несподіваним: «Із усього, про що можна було написати, чому я вибрала україно-канадців? Я не почувалася причетною до їхньої громади. Я не говорила українською, уроки з української історії та літератури не справили враження» [1, с. 145]. Книга присвячена вивченню перспектив щодо національної ідентичності у контексті мультикультуралізму та аналізу канадського досвіду існування української громади.

Важливим для письменників діаспори є осягнення істинного образу України, оскільки творений у Канаді він скоріше наближається до міфологізованого, ніж до реконструйованого. Уявлення про «стару батьківщину» в основному формується завдяки письмовим свідченням перших переселенців. Утім, чим більше хронологічно ці свідчення віддаляються від сучасних реципієнтів, тим більше міфологізованою для них постає Україна. Спогади пізніших емігрантів час від часу вносять певні корективи в створений міф, (який таким чином постійно оновлюється), хоча зовсім не гарантують його наближення до реальної України.

Отже, для більшості українських канадців третьої генерації питання подвійної ідентичності майже не постає. Виховані в канадському суспільстві, мало обізнані з національною історією своїх батьків та дідів, практично не володіючи рідною мовою, вони не часто переймаються своїм національним минулим. Інколи молоді канадці українського походження свідомо відмовляються від своїх коренів. Не маючи травматичного досвіду переселення своїх батьків і дідів, і водночас залишаючись відкритими для нового життєвого досвіду, який пропонує новонабута батьківщина, вони вже не є заручниками українських громад, що раніше з різних причин більше нагадували гетто. І лише невеличке коло інтелектуалів рефлексує на тему національної самоідентифікації. Хоча частіше вони все ж декларують свою непричетність до батьківщини прадідів, воліють залишатись сторонніми спостерігачами. Так, сучасна канадська дослідниця з українським корінням, автор дослідження про англomовну літературу канадських українців «Leaving Shadows: Literature in English by Canada's Ukrainians» (2005) Л. Грекул констатує: «Історія України – не моя історія. Україна – не моя країна.»

Особливість формування україно-канадської ідентичності полягає в тому, що з огляду на історичні події, які зумовили потужний міграційний рух українців до Канади (жахливі умови існування за Російської та Австро-Угорської імперій, тоталітаризм радянського режиму), етнічним письменником українського походження не вдалося зберегти міцних зв'язків із своєю країною, як це було з представниками інших національних меншин. Тому цей «місток» між ними та колишньою батьківщиною був здебільшого витворений штучно (придуманий, уявний). І це обумовлює постійне коливання «маятника»: від усвідомлення себе українцями до переосмислення себе як канадців.

Література:

1. Grekul L. Inspiring and Uninspired // Canadian Literature. Visual / Textual Intersections. – 2007, p. 145–147.
2. Interview with Janice Kulyk Keefer. In: Janice Kulyk Keefer. Mrs. Mucharski and The Princess, Other Solitudes: Canadian Multicultural Fictions. Oxford University Press, 1990, pp. 278–290.
3. Кирчанов М. В. Ukraine vs Украина: дискурсы Родины в интеллектуальной традиции украинской диаспоры / М. В. Кирчанов. – Воронеж, 2008. – 40 с. – (Аналитические обзоры Центра изучения Центральной и Восточной Европы; вып. 10).
4. Куланіч В. С. Канадська література у пошуках коріння (проблеми творчості Дженіс Кулик Кифер) // Kalyna Journal. – 2007. – № 3. – С. 26–37.
5. Мандрика М. І. Характер і зміст українського письменства / О. Баран, О. В. Герус, Я. Розумний. – Вінніпег, Манітоба : УВАН, 1976. – 657 с. – (Ювілейний збірник Української вільної академії наук в Канаді).
6. Marunchak M. H. The Ukrainian Canadians / Marunchak M. H. – Winnipeg : Ottawa, 1982. – 970 p.
7. Soroka M. Between Homeland and Hostland: Contemporary Ukrainian Diasporic Literature in North America / Borderlines: Studies in Literature and Film / edited by Waclaw M. Osadnik and Andrzej Pitrus. Rabid, Krakow. – P. 47–65.
8. Тучинська Н. Мова і національна свідомість: канадсько-український варіант // Культурологічний часопис «І». – 2004. – № 2. – С. 126–133.
9. Славутич Я. Українська література в Канаді / Яр Славутич. – Едмонтон : Славута, 1992. – 336 с.

УДК 821.161.2-31.09 «19»

Т. М. Шарова, Ю. В. Саєнко,

Мелітопольський державний педагогічний університет імені Богдана Хмельницького, м. Мелітополь

ОСОБЛИВОСТІ ПОЕТИЧНОЇ МАЙСТЕРНІ В'ЯЧЕСЛАВА РОМАНОВСЬКОГО

Наукова розвідка присвячена дослідженню поетичної творчості талановитого харківського письменника В'ячеслава Євгеньовича Романовського, який належить до середнього покоління українських поетів, і плідно працює сьогодні. Художнім творам В'ячеслава Романовського притаманні емоційність, психологізм, історіософські, філософські та автобіографічні мотиви. У статті висвітлено провідні теми творчості митця, а саме – любов до рідної землі, єдність людини з природою, велична сила кохання, гострі морально етичні проблеми життя; подано біографічні відомості про письменника, початок його творчого шляху.

Ключові слова: поетична майстерня, особистісна лірика, поетичний твір.

Научная статья посвящена исследованию поэтического творчества талантливого харьковского писателя Вячеслава Евгеньевича Романовского, который принадлежит к среднему поколению украинских поэтов, и успешно работает сегодня. Художественным произведениям Вячеслава Романовского присущи эмоциональность, психологизм, историсофские, философские и автобиографические мотивы.

В статье освещены ведущие темы творчества художника, а именно – любовь к родной земле, единство человека с природой, величественная сила любви, острые морально этические проблемы жизни; подано биографические сведения о писателе, начало его творческого пути.

Ключевые слова: поэтическая мастерская, личностная лирика, поэтическое произведение.

Scientific exploration is devoted to the study of poetry Kharkov talented writer Vyacheslav E. Romanovsky, which belongs to the middle generation of Ukrainian poets, and successfully operates today. Art works of Vyacheslav Romanovsky inherent emotion, psychology, historico-philosophical and autobiographical motifs.

The article highlights the major themes of the artist – namely, the love of his native land, the unity of man and nature, the majestic power of love, acute moral and ethical problems of life; posted biographical information about the writer, the beginning of his career.

Keywords: poetry workshop, personal lyrics, poetry.

Серед харківських письменників, які зверталися до поетизування образу міста у своїх текстах (Іван Вирган, В'ячеслав Романовський, Ігор Муратов, Сергій Мушник, Юрій Шовкопляс та ін.), особливо виділяється В'ячеслав Романовський, у